

فصلنامه بین المللی قانون یار

License Number: ۷۸۸۶۴ Article Cod: ۲۰۲۰S۳D۱۲SH۶M ISSN-P: ۲۵۳۸-۳۷۰۱

بررسی و تحلیل فقهی و حقوقی معاملات نسبت به عین مرهونه در نظام کنونی

(تاریخ دریافت ۱۳۹۸/۰۵/۲۵، تاریخ تصویب ۱۳۹۸/۱۲/۱۵)

ابوالفضل محسن زاده

چکیده

انتقال مال مرهونه از مسائل بحث برانگیز در ادبیات حقوقی نهاد رهن است و با چالشهای حقوقی خاصی مواجه شده است و در این زمینه بین فقهاء، حقوقدانان و رویه‌های قضایی اختلاف ایجاد شده است. صحت معاملات مرهونه همواره با این چالش روبه رو بوده که آیا فروش مال مرهونه بدون اجازه مرتهن در زمره تصرفاتی است که منافی حق مرتهن است یا خیر؟ این موضوع با رأی وحدت رویه هیات عمومی دیوان عالی کشور در سال ۱۳۷۶ به نوعی مختومه شده است اما چالش حقوقی دیگر یعنی وضعیت حقوقی معاملات عین مرهونه که با شخص ثالث انجام می‌شود هنوز بحث برانگیز و نیازمند وحدت رویه در پرونده‌های قضایی است. همچنین نیازمند راهکارهای حقوقی از سوی قانونگذار است. ماده ۷۹۳ قانون مدنی مطرح کرده است که راهن نمی‌تواند در رهن تصرفی کند که منافی حق مرتهن باشد، مگر به اذن مرتهن. بیشتر حقوقدانان به تبع از نظر مشهور فقها، در مورد انتقال عین مرهونه توسط راهن از ماده مزبور حکم عدم نفوذ را استنباط کرده‌اند، ولی قانون مدنی ظاهراً ملاک صحت و سقم تصرف راهن را، تنافی یا عدم تنافی با حقوق مرتهن دانسته است.

واژگان کلیدی: رهن، نقل و انتقال، مال مرهون، تصرفات قانونی

۱۳۷

